

Government of India
National Commission for Scheduled Tribes

File No. RU-IV/Maha/(MCI)/Tour/2017

Dated: 19.06.2017

To

1. The Chief Secretary,
Government of Maharashtra,
Mantralaya Annexe,
Mumbai -32.
2. The Secretary,
Tribal Welfare Department,
Government of Maharashtra,
Mantralaya Annexe,
Mumbai -32.

Sub: Tour Report of Smt. Maya Chintamn Ivate, Hon'ble Member, National Commission for Scheduled Tribes (NCST) to Maharashtra State from 25.05.2017 to 28.05.2017.

Sir/Madam,

I am directed to enclose copy of Tour report of Smt. Maya Chintamn Ivate, Hon'ble Member, NCST to Maharashtra from 25.05.2017 to 28.05.2017 for necessary action.

It is requested that action taken/to be taken in the matter may be sent to the Commission within 15 days.

Yours faithfully,

D. S. Kumbhare
21/6/2017
(D.S. Kumbhare)
Under Secretary

Copy for information and necessary action to:-

The District Collector,
District - Chandrapur,
(Maharashtra)

3788-90
21/6/17
जारी किया
ISSUED

o/c

भारत सरकार
राष्ट्रीय अनुसूचित आयोग
सदस्य

संख्या; सदस्य/रा.अ.जजा.आ./२०१७

माननीय सदस्य महोदय द्वारा दिनांक २५/५/२०१७ से २८/५/२०१७ तक महाराष्ट्र राज्य के चंद्रपुर जिले का दौरा किया गया | माननीय सदस्य द्वारा किये गये प्रवास की रिपोर्ट मूलरूप में संलग्न कर आवश्यक कार्यवाही हेतु भिजवाई जा रही है |

(रेखा कराम)

निजी सहायक

दिनांक ५/६/२०१७

माननीय अध्यक्ष के निजी सचिव

राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग

दिनांक २५ /५ /२०१७ से २८/५/२०१७ तक महाराष्ट्र में चंद्रपुर का भ्रमण का प्रतिवेदन श्रीमती माया इवनाते सदस्य राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग, भारत सरकार द्वारा दिनांक: २५ /५ /२०१७ से २८ /५/२०१७ तक महाराष्ट्र का प्रवास किया गया | आयोग के मुख्यालय से बेतार संदेश संख्या SA/NCST/TOUR/0५ दिनांक: २५ /५/२०१७ के द्वारा महाराष्ट्र के सचिव अनुसूचित जनजाति महाराष्ट्र सर्व संबंधीत को सूचित किया गया|

दिनांक २५/५/२०१७

को नागपुर से १६० की.मी. दूर आदिवासी बहुलश्रेत्र चंद्रपुर जिले के लिए दोपहर १:०० बजे रवाना तथा शाम ५:०० बजे चंद्रपुर शासकीय विश्राम गृह पर आगमन तथा वहाँ स्थानिय अनुसूचित जन जाती के विविध संगठनों के साथ बैठक ली गई | बैठक मे निम्नांकित आदिवासी संगठन उपस्थितथे |

१)ऑल इंडिया आदिवासी एम्प्लॉईज फेडरेशन ,चंद्रपुर .

२)अखिल भारतीय आदिवासी विकास परिषद ,शाखा चंद्रपुर.

३)आदिवासी कर्मचारी संगठन.

४)महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडल आदिवासी कर्मचारी संघठन.

५)व्यवसाय प्रशिक्षण केंद्र कर्मचारी संघठन

सर्किट हॉउ उपरोक्त आदिवासी संगठनो के साथ स्थानिय अनुसूचित जनजातियो के सामाजिक और आर्थिक स्तरों पर चर्चा की गई | संगठनो ने स्थनीय आदिवासी तथा दुर्गम भागो मे रहने वाले आदिवासी यो को हो रही असुविधाओ के बारे मे रहने वाले आदिवासी को हो रही असुविधाओ के बारे मे निवेदन द्वारा अवगत किया तथा राज्य शासन के आदिवासी विकास विभाग द्वारा योजनाओ का लाभ नही मिल पाने की जानकारी दी गई जा ऑल इंडिया आदिवासी एम्प्लोइज फेडरेशन चंद्रपुर ने ताडोबा राष्ट्रीय उध्यान वनपरीश्रेत्र के अंतर्गत कोर झोन मे रनतड़ोधी गांव मे दिनांक २२ मे २०१७ को हुए अग्निकांड के बारे मे जानकारी दी जिसमे आदिवासीयो के करीब ३५ घर जलकर पूर्णता राख हो गए है |और स्थानिय प्रशासन ने इस वारदात पर कोई भी शासकीय मदत मूहैया नही की |यह जानकारी मिलने पर दिनांक २६/५ /२०१७ को रनतड़ोधी गाव मे भेट करने के लिए दौरा निश्चित किया गया |

श्रीमती माया चिंतम इनाते Smt. Maya Chintam Inate
सदस्य/Member
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग
National Commission for Scheduled Tribes
भारत सरकार/Govt. of India
नई दिल्ली/New Delhi

रात्री चंद्रपुर सर्किट हॉउस मे विश्राम ।

दिनांक २६/५/२०१७

को प्रात ६:०० को चंद्रपुर जिले के ताडोबा अंधारी वनपरीश्रेत्र के अंदर कोर झोन मे बरसों से बसे आदिवासी ग्रामो को भेट के लिए रवाना ।ताडोबा अंधारी वन परीश्रेत्र मे करीब ५० की .मी .कोर झोन मे बरसों से कोळसा पडसगाँव ,बोतेझरी ,और रनतडोधी गाँव मे भेट दी गई ।उपरोक्त गाँवो को राज्य सरकार ने १९८० मे विस्थापन कर अन्य झेत्र मे पुर्नस्थापित (पुनर्वसन) करने की घोषना की ।तत्पश्चात अभी तक उपरोक्त कार्य पूरा नही हुआ कोई भी जिसके चलते उन आदिवासी बहुल ग्रामो को सरकारी योजना के तहत लाभ नही मिल पाया ।ग्राम रनतडोधी में अग्निकांड से करीब ३०.३५ आदिवासी के घर पूर्णता जलकर राख हो गए । जिसमे श्री. अनिल मडावी के १५ पालतू जानवर जलकर राख हो गए ।श्री .गोविंद बाबुराम सिडाम इनका किराना दुकान जलकर राख हो गया । इस पर स्थनीय प्रशासनिक अधिकारियो को तत्काल रूप से मदत मुहैया कराने के लिए निर्देशीत किया गया ।

श्रीमती मय चिंतम इवते/Smt. Mays Chintam Ivate
सदस्य/Member
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग
National Commission for Scheduled Tribes
भारत सरकार/Govt. of India
नई दिल्ली/New Delhi

दोपहर ३:०० बजे चंद्रपुर जिला कलेक्टर कार्यालय मे बैठक ली गई। बैठक मे जिला कलेक्टर, जिला पुलिस सुप्रीटेंडेंट, आदिवासी विकास विभाग प्रोजेक्ट ऑफिसर (चंद्रपुर तथा चिमूर) तथा अन्य प्रशासकीय अधिकारी उपस्थित थे। चंद्रपुर जिलाधिकारी कार्यालय में बैठक के दौरान जिलाधिकारी श्री. आशुतोष सलिल ने चंद्रपुर जिले में अनुसूचित जनजातियों की तहसील अनुसार जनसंख्या व उनके जनजीवन के बारे में जानकारी दी साथ ही प्रशासन द्वारा वन परीक्षेत्र में रहने वाले जिले के जनजातियों के कल्याण के लिए विस्तारित योजनाओं के तहत ग्राम बेटेझरी का १००% प्रतिशत तथा ग्राम कोळसा का ५०% पुनर्वसन कार्य पूरा होने की जानकारी दी।

महाराष्ट्र राज्य सरकार के आदिवासी विकास विभाग द्वारा अनुसूचित जनजातियों के लिए चलाई जा रही योजनाओं के बैठक मे आयोग द्वारा जायजा लिया गया। जिसके तहत केंद्रीय अर्थसाह्य (न्यूक्लीअस बजट) योजना, कौशल्य विकास कार्यक्रम, शैक्षणिक योजना, भारत सरकार शिष्यवृत्ति योजना, विशेष केंद्रीय शय योजना इत्यादि के अमल पर लाने के बारे में जानकारी लि गई साथ ही विशिष्ट मुद्दों पर निर्देशित किया गया।

ग्राम रानतडोधी मे दिनांक २२ मे २०१७ कोहुए अग्निकांड मे आदिवासीयोके ३०-३५ घर जलकर पूर्णतः राख होजाने पर आदिवासी विकास विभाग द्वारा कोई भी कारवाही नही की गई जिसपर आयोग ने आपत्ति जतायी। चिमुर के प्रोजेक्ट ऑफिसर श्री. सुदर्शन नगारे ने आदिवासी विकास विभाग द्वारा अग्निकांड मे पीड़ित आदिवासी परिवार को तुरंत ५००००/- रु का मुआवजा संबंधित विभाग द्वारा मुहैया कराये जाने के साथ और तत्काल रूप से प्रोजेक्ट ऑफिसर कार्यालय के तहत अन्य सुविधाये पहुंचाने जाने की जानकारी। इस स्थिति की गंभीरता से आयोग संज्ञान है तथा हस्तक्षेप है। प्रकल्प अधिकारी, चिमूर श्री. सुदर्शन नगारे को की गयी कार्यवाही की रिपोर्ट आयोग के समक्ष सात दिन के भीतर पेश करने की सुचना दी गई। तत्पश्चात बैठक की समाप्ति।

श्रीमती मया चिंतन इवते/Smt. Maya Chintann Ivate
सदस्य/Member
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग
National Commission for Scheduled Tribes
भारत सरकार/Govt. of India
नई दिल्ली/New Delhi

बैठक

रात्री चंद्रपुर विश्राम गृह मे विश्राम |

दिनांक २७/५/२०१७

कोप्रात;५:०० बजे चंद्रपुर से नागपुर के लिये रवाना नागपुर प्रात ८:००बजे आगमन

दिनांक २७/५/२०१७ आरक्षित

राष्ट्रीय अनुसूचित जन-जाती आयोगाच्या सदस्य माया ईवनाते यांची रानतळोधीला भेट

२९ मे २०१७

राष्ट्रीय अनुसूचित जन-जाती आयोगाच्या सदस्य माया ईवनाते यांची रानतळोधीला भेट

प्रश्नावर चर्चा व आढावा घेण्यात आला. त्यावेळेस प्रकल्प अधिकारी यांनी रानतळोधी प्रेधील परे जळून राख झाली त्यांना प्रत्येकी ५०,०००/- रुपयांची मदत आदिवासी विकास विभागामार्फत तात्काळ देण्यात येईल असे सांगितले. असे एका पत्रकाद्वारे धनराज कोवे, अ.भा.आ.वि. परिषद, चंद्रपुर यांनी कळविले. अनिल बाबुराव मडावी, सखाराम बुधा गेडाम, गोविंदा बाबुराव सिडाम, देवीदास गोविंदा सिडाम, इंदिरा बाबुराव सिडाम, महादेव गोविंद सिडाम, सुखदेव गोविंदा सिडाम, आनंद गोविंदा सिडाम, मनोज आनंद सिडाम, सखाराम कवडू कुमरे, बेबीनंदा विकास आत्राम, गुरुदास बालाजी कोवे, बालाजी तरी कोवे, कोवे आदि नागरीकांची घरे जळून खाक झाली.

आले व त्यांचे संपूर्ण कुटूंब भर उन्हाळ्यात उपडयावर आल्याचे दिसून आले. याबाबत माया ईवनाते यांनी स्थानीक प्रशासनास तसेच आदिवासी विकास विभागाचे संबंधीत अधिकार्यांना तात्काळ कार्यवाही करण्याचे निर्देश दिले व खालील नावे असलेल्या स्थानिक गावकऱ्यांना लवकरात लवकर लाभ देण्यास सांगितले व हुपारला ३.०० बाजस्त जिल्हाधिकारी कार्यालय चंद्रपुर येथे उपस्थित जिल्हाधिकारी तसेच प्रकल्प अधिकारी आदिवासी विकास विभाग चंद्रपुर, अधिकांक चंद्रपुर व इतर खात्याच्या अधिकाऱ्यांसोबत आदिवासींच्या विविध संघटनेचे पदाधिकारी सोबत झालेल्या सुभेत आदिवासींच्या विविध गमीर

राष्ट्रीय अनुसूचित जन-जाती आयोगाच्या सदस्य माया ईवनाते यांची रानतळोधीला भेट

२९ मे २०१७

श्रीमती माया चिंतमन इनाते
सदस्य/Member
राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग
National Commission for Scheduled Tribes
भारत सरकार/Govt. of India
नई दिल्ली/New Delhi

महत्त्वाचे

आरोप्य केंद्राची धुस एकच डिव्हरवर

चिखमल (मौ.) : वैजण्ठ शेतकरी पुनर्वसन कार्यक्रमाचे दरवर्षी अंतीत होत असल्याचा धडपूर येथील तालुक्यातील अदरकदारगाव येथे अंतीत होत आहे. यात येथील शेतकरी संघाचे एकच डिव्हरवर गाव येथील अंतीत होत आहे. यात येथील शेतकरी पुनर्वसन कार्यक्रमाचे दरवर्षी अंतीत होत आहे.

पटोम चोरांचाच बंदीबस्त करावा

कोरा : सातवा वारीत कोरा येथील चोरांचा बंदीबस्त करावा असा आग्रह येथील शेतकरी संघाचे अध्यक्ष यांनी केला आहे.

पाणी पुरवठ्याचे लक्ष देण्याची मागणी

धुस : तालुक्यातील अनेक गावात पाणी पुरवठ्याची हीच माग आहे. यामध्ये एकच डिव्हरवर गावही समाविष्ट करावे असा आग्रह येथील शेतकरी संघाचे अध्यक्ष यांनी केला आहे.

वाहनांच्या वेगावर नियंत्रण आणा

धुस : येथील वाहनांची वेग नियंत्रित करावा असा आग्रह येथील शेतकरी संघाचे अध्यक्ष यांनी केला आहे.

आढावा बैठक : केंद्रीय अनुसूचित जमाती आयोगाच्या सदस्याची उपस्थिती

नामांकित शाळांची तपासणी करण्याचे निर्देश

लोकमत न्यूज नेटवर्क

धुसपूर : आदिवासी विद्यार्थ्यांना आदिवासी शिक्षण विभागाच्या योजनांनुसार शाळांमध्ये प्रवेश देण्यात येतो. कोक शाळांमध्ये सुविधा साधता नामांकित शाळांच्या तपासणी आदिवासी विभागाची लक्ष केंद्रित आहेत. त्यामुळे या नामांकित शाळांमध्ये उच्चस्तरीय तोर-सुविधांची वेळोवेळी तपासणी करण्याचे निर्देश केंद्रीय अनुसूचित जमाती आयोगाच्या सदस्या माया इकरावे यांनी दिले.

आढावा बैठकीत योजनेची माहिती घेताच माया इकरावे, आरुणीक सनील, विजयी ठाकरे व इतर.

विनाशिकारी कार्यालयामध्ये इकरावे यांनी आदिवासींच्या विविध योजनांचा आढावा घेतला. त्यामध्ये आदिवासी विद्यार्थ्यांचे प्रवेश देण्यात येण्याचा नामांकित शाळांच्या तपासणी प्रक्रियेचा आढावा घेतला. यावेळी आदिवासी विद्यार्थ्यांच्या प्रवेश देण्यात येण्याची सुविधा साधता नामांकित शाळांच्या तपासणी प्रक्रियेचा आढावा घेतला. यावेळी आदिवासी विद्यार्थ्यांच्या प्रवेश देण्यात येण्याची सुविधा साधता नामांकित शाळांच्या तपासणी प्रक्रियेचा आढावा घेतला.

आज कुणबी समाजाची बैठक

लोकमत न्यूज नेटवर्क

धुसपूर : कुणबी समाजाचा सर्व वार नांदीतील सुविधीत वृत्त व जेवणी

युवांना शिक्षणाच्या सोई देण्याच्या उद्देशाने आदिवासी विद्यार्थ्यांच्या वारंवार तपासणी करण्यात येते. यात अनेक शाळांचे विद्यार्थ्यांचा शिक्षण दिले जाते, तेथील प्रत्येक शाळांमध्ये आदिवासी विद्यार्थ्यांच्या प्रवेश देण्यात येण्याची सुविधा साधता नामांकित शाळांच्या तपासणी प्रक्रियेचा आढावा घेतला. यावेळी आदिवासी विद्यार्थ्यांच्या प्रवेश देण्यात येण्याची सुविधा साधता नामांकित शाळांच्या तपासणी प्रक्रियेचा आढावा घेतला.

विचोडा येथील बंधारा व सभागृहाचे लोकार्पण

सुधीर मुनगांटीवार यांची उपस्थिती

विचोडा येथील बंधारा व सभागृहाचे लोकार्पण सोधीर मुनगांटीवार यांच्या उपस्थितीत झाले.

पोलीस निरीक्षकांचा निरोप समारंभ

लोकमत न्यूज नेटवर्क

धुसपूर : माजी आणंद प्रा. अनुसूचित जमाती निरीक्षकांच्या निरोप समारंभ सोधीर मुनगांटीवार यांच्या उपस्थितीत झाले.

धुसपूर येथे आणंद प्रा. अनुसूचित जमाती निरीक्षकांच्या निरोप समारंभ सोधीर मुनगांटीवार यांच्या उपस्थितीत झाले. यावेळी आणंद प्रा. अनुसूचित जमाती निरीक्षकांच्या निरोप समारंभ सोधीर मुनगांटीवार यांच्या उपस्थितीत झाले.

योद्ध्यांचा

म्हाडा कॉल

धुसपूर : येथील शाळांमध्ये योद्ध्यांचा म्हाडा कॉल घेण्यात येतो.

धुसपूर येथील शाळांमध्ये योद्ध्यांचा म्हाडा कॉल घेण्यात येतो. यावेळी योद्ध्यांचा म्हाडा कॉल घेण्यात येतो.

दुर्गापूर उन्हा

रात्री

श्रीमती माया चिंतमण इकरावे/Smt. Maya Chintam Inrate सदस्य/Member राष्ट्रीय अनुसूचित जनजाति आयोग National Commission for Scheduled Tribes भारत सरकार/Govt. of India नई दिल्ली/New Delhi